

Regeringskansliet,
Justitiedepartementet

Remittering av betänkandet En effektivare kommunal räddningstjänst (SOU 2018:54)

Datainspektionen har granskat förslaget huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter.

Datainspektionen tillstyrker generellt utredningens förslag att införa en till dataskyddsförordningen¹ kompletterande lagstiftning. Inspektionen lämnar dock följande synpunkter i särskilda frågor.

Rättslig grund

Dataskyddsförordningen ställer enligt artikel 6.3 krav på att de rättsliga grunderna i artikel 6.1 c och e måste vara fastställda i unionsrätt eller nationell rätt för att kunna tillämpas. Om den rättsliga grunden är en rättslig förpliktelse enligt 6.1 c ska dessutom syftet med behandlingen vara fastställd i den nationella rätten. Nationell rätt som fastställer de rättsliga grunderna i artikel 6.1 c och e ska vidare uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionerlig mot det legitima mål som eftersträvas.

Av skäl 41 framgår att en rättslig grund eller lagstiftningsåtgärd bör vara tydlig och precis och dess tillämpning bör vara förutsägbar för personer som omfattas av den.

Utredningen anför att den föreslagna regleringen i 3 kap. 10 § i lag om ändring i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, genom vilken kommunerna ges en skyldighet att skicka in redogörelser för

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

olycksundersökningar till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, bland annat syftar till att tydliggöra att MSB och kommunerna har rättslig grund för att behandla personuppgifter när detta är nödvändigt.

Datainspektionen välkomnar förslaget att det ges ett tydligt och förutsägbart rättsligt stöd. Det saknas emellertid en analys avseende vilken rättslig grund som kan tillämpas på den aktuella behandlingen. Det är viktigt att i det fortsatta lagstiftningsarbetet analysera vilka krav som dataskyddsförordningen ställer på komplettering av denna avseende bestämmelserna om rättslig grund och reglera dessa.

Behandling av känsliga personuppgifter

Genom bestämmelsen i 3 kap. 10 § 4 st. i lag om ändring i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad den redogörelse som kommunerna ska sändas till MSB ska innehålla samt hur den ska sändas till MSB. Utredningen har inte analyserat vilken typ av uppgifter som skulle kunna komma att överföras till MSB, men då fråga är om redogörelser av olyckor antar Datainspektionen att överföringen kan komma att avse särskilda kategorier av personuppgifter, s.k. känsliga personuppgifter.

I artikel 9.1 i dataskyddsförordningen anges ett generellt förbud mot att behandla känsliga personuppgifter. Förbudet kompletteras med en rad undantag i artikel 9.2 som möjliggör behandling av känsliga personuppgifter i vissa särskilda fall. Vissa av dessa undantag kräver att lagstiftningsåtgärder vidtas för att undantagen ska vara tillämpliga. Ett sådant undantag som kräver lagstiftningsåtgärder är undantaget i artikel 9.2 g, som avser behandling som är nödvändig med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse. Det framgår emellertid inte av utredningen vilket av undantagen som skulle kunna vara tillämpligt.

Beträffande kraven på det rättsliga stödet framgår det av prop. 2017/18:105 s. 75 att det vid behandling av känsliga personuppgifter [...] krävs ett annat stöd i rättsordningen, utöver det som dataskyddsförordningen ger. De särskilda krav som i respektive punkt ställs på det rättsliga stödet för behandlingen måste nämligen vara uppfyllda för att undantagen i artikel 9.2 ska vara tillämpliga. Dessa krav går utöver de som ställs på rättslig grund enligt artikel 6 i dataskyddsförordningen. Tröskeln för att den personuppgiftsansvarige ska få behandla känsliga personuppgifter är således högre än den som gäller för behandling av andra personuppgifter i samma situation.

Den föreslagna bestämmelsen i 3 kap. 10 § 4 st. i lag om ändring i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor skulle såvitt Datainspektionen förstår kunna komma att utgöra det författningsreglerade undantaget för behandlingen av känsliga personuppgifter. I utredningen beaktas emellertid inte det faktum att det i artikel 9.1 i dataskyddsförordningen finns ett generellt förbud mot att behandla känsliga personuppgifter och att känsliga personuppgifter endast får behandlas i de undantagsfall som framgår av artikel 9.2 a-j i dataskyddsförordningen, som antingen gäller direkt enligt förordningen eller måste vara reglerad i nationell rätt.

Det har inte heller i övrigt gjorts någon analys av vilka krav som ställs på de författningsreglerade undantagen från det generella förbudet mot att behandla känsliga personuppgifter. Om det inte säkerställs att särskild nationell lagstiftning lever upp till dataskyddsförordningens krav finns det risk för att den behandling av personuppgifter som behövs för att sammanställa resultatet av undersökningar av olyckor inte kan utföras.

Skyddet för personuppgifter

Genom bestämmelsen i 3 kap. 10 § 4 st. i lag om ändring i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad den redogörelse som kommunerna ska sändas till MSB ska innehålla samt hur den ska sändas till MSB. Behandling av känsliga personuppgifter innebär ett ökat krav på en analys av riskerna med behandlingen och vilka åtgärder som därmed krävs för att säkerställa en lämplig säkerhetsnivå. En sådan analys saknas emellertid i utredningen. Det är viktigt att i det fortsatta lagstiftningsarbetet analysera vilka krav som dataskyddsförordningen ställer på skyddet för personuppgifter.

Datainspektionen tillstyrker därför inte bestämmelsen i 3 kap. 10 § 4 st. i lag om ändring i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor i sin nuvarande utformning.

Detta beslut har fattats av enhetschefen Katarina Tullstedt efter föredragning av juristen Stina Almström. Katarina Tullstedt, 2018-11-01 (Det här är en elektronisk signatur)

Katarina Tullstedt

Stina Almström